

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ
Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015
Кафедра психології

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою

(пост. п. 2 від «20» жовтня 2021 р.)

Ректор

А. А. Мазаракі

**ПСИХОЛОГІЯ ПРАЦІ ТА ІНЖЕНЕРНА
ПСИХОЛОГІЯ /
PSYCHOLOGY OF LABOR AND ENGINEERING
PSYCHOLOGY**

**РОБОЧА ПРОГРАМА
COURSE OUTLINE**

освітній ступінь	бакалавр	/ bachelor
галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки	/ Social and behavioral sciences
спеціальність	053 Психологія	/ Psychology
спеціалізація	Практична психологія	/ Practical psychology

Київ 2021

Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ заборонено

Автор: Миронець С.М., канд. психол. наук, доцент, доцент кафедри психології КНТЕУ;

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри психології 05 лютого 2020 р., протокол № 9;

обговорено та схвалено на засіданні ради факультету економіки, менеджменту та психології 24.10.2020 р., протокол № 3.

Рецензенти: Шевченко О.Ф., канд. психол. наук, доцент, доцент кафедри психології КНТЕУ
Терент'єва А.В. доктор наук з державного управління, професор завідувач кафедри державної служби, управління та навчання за міжнародними проектами
Н.Д.Гординя Заступник директора закладу післядипломної освіти Київської обласної державної адміністрації

ПСИХОЛОГІЯ ПРАЦІ ТА ІНЖЕНЕРНА ПСИХОЛОГІЯ / PSYCHOLOGY OF LABOR AND ENGINEERING PSYCHOLOGY

РОБОЧА ПРОГРАМА / COURSE OUTLINE

освітній ступінь бакалавр / bachelor

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки / Social and behavioral sciences

спеціальність 053 Психологія / Psychology

спеціалізація Практична психологія / Practical psychology

**1. Структура дисципліни та розподіл годин за темами
(тематичний план)**

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
	Усього годин/кредитів	У тому числі			
		Лекції	Семінари, практи. заняття	Самостійна робота	
2	3	4	5	6	7
Тема 1. Методологічні і теоретичні основи психології праці	7	2		5	О
Тема 2. Психологічні основи діяльності людини та структура особистості працівника.	9	2	2	5	О, ТЗ
Тема 3. Методи психології праці	12	4	2	5	О, Т, ТЗ
Тема 4. Психологічне вивчення людини як суб'єкта професійної діяльності. Психологічне професіографування.	11	4	2	5	О, Т, ТЗ
Тема 5. Суб'єкт праці і його структура. Психологічні особливості трудових дій, умінь та навичок	9	2	2	5	О, Т, ТЗ
Тема 6. Психологічні основи професійного відбору і підбору кадрів	11	4	2	5	О, ТЗ
Тема 7. Психологічні аспекти професійної працездатності та безпеки праці	9	2	2	5	О, Т
Тема 8. Психологічна адаптація фахівця до умов професійної діяльності.	9	2	2	5	О, Т
Тема 9. Формування психологічної готовності особистості до праці	9	2	2	5	О, Т, ТЗ
Тема 10. Соціально-психологічні проблеми взаємовідносин в трудовому колективі	9	2	2	5	О, ТЗ, КР
Тема 11. Інженерна психологія та ергономічне забезпечення виробничої діяльності	12	4	2	6	О, Т, ТЗ
Тема 12. Методи Інженерної психології	10	2	2	6	О, Т, ТЗ
Тема 13. Система "людина - машина"	10	2	2	6	Т, О, ТЗ

Тема 14. Діяльність оператора в системах "людина-машина".	12	4	2	6	Т,О,ТЗ
Тема 15. Психофізіологічні основи діяльності оператора в системах "людина-машина"	10	2	2	6	Т,О,ТЗ
Тема 16. Інженерно-психологічні основи експлуатації систем "людина - машина"	10	2	2	6	О, ТЗ
Тема 17. Проектування технічних засобів діяльності оператора	11	4	2	5	Т,О, ТЗ
Тема 18. Проектування систем "Людина - машина"	11	4	2	5	О, КР
Підсумковий контроль					екзамен
Разом:	180/6	50	34	96	

Умовні скорочення: О – усне опитування; Т – тестування; ТЗ – творче завдання; КР – контрольна робота.

2. ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ, ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ, САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Результати навчання	Навчальна діяльність ¹	Робочий час студента
<p><i>Знати:</i> методологічні і теоретичні основи психології праці. Предмет, мету та основні завдання дисципліни. основні етапи розвитку психології праці.</p>	<p style="text-align: center;">Тема 1. Теоретичні і методологічні основи психології праці</p> <p style="text-align: center;">Лекція</p> <p style="text-align: center;">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методологічні і теоретичні основи психології праці. 2. Предмет та основні завдання психології праці. 3. Основні психологічні ознаки праці. Взаємозв'язок психології праці з іншими науками. 4. Суміжні області наукового і міждисциплінарного знання про людину <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 3, 5. Додатковий: 6, 11. Інтернет-ресурси: 12-15.</p>	2
	<p style="text-align: center;">Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізувати фактори соціально-економічного розвитку країни, що впливають на ринок праці [3, 5]. 2. Визначити мету і завдання психології праці в умовах сьогодення. 3. Охарактеризувати взаємозв'язок психології праці з іншими галузями науки. 4. Розкрити та охарактеризувати основні етапи розвитку психології праці [5]. 	5
<p><i>Знати:</i> основні теорії особистості, їх види, типи та структури діяльності. Вимоги до загально трудових та професійно-важливих якостей</p>	<p style="text-align: center;">Тема 2. Психологічні основи діяльності людини та структура особистості працівника</p> <p style="text-align: center;">Лекція</p> <p style="text-align: center;">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Діяльність, як психологічна категорія. 2. Психологічна структура професійної діяльності 3. Основні види та компоненти діяльності. 4. Мотиви та цілі діяльності. <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 2, 3, 5. Додатковий: 6, 9.</p>	2

¹ Курсивом позначені інтерактивні методи навчання

<p>працівника. Розуміти поняття "ерготична система", "ерготична функція". <i>Уміти:</i> здійснювати дослідження та характеризувати структурні компоненти особистості працівника</p>	<p>Інтернет ресурси: 12-15.</p> <p style="text-align: center;"><i>Самостійна робота студентів</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити та охарактеризувати основні етапи розвитку психології праці [5]. 2. Визначити основні наукові підходи до вирішення завдань «Психології праці». Назвати основоположників формування методологічної основи дисципліни. 3. Охарактеризувати системно-структурний підхід до аналізу професійної діяльності [6, с. 133]. 4. Охарактеризувати прагматичний підхід до аналізу структури особистості. <p style="text-align: center;"><i>Семінар</i> <i>Теоретико-методологічні основи «Психології праці»</i> <i>План семінару</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні наукові теорії та підходи до вирішення завдань «Психології праці». 2. Суміжні області наукового психологічного і міждисциплінарного знання про людину і професії. 3. Психологічна структура праці. 4. <i>Поняття «ерготична система», «ерготична функція».</i> 5. Предмет праці, як соціально-фіксована система ознак об'єкта праці. 6. Сутність системно-структурного та прагматичного підходів до аналізу структури особистості працюючого. 7. <i>Психологічна структура професійної діяльності.</i> 8. Діяльність як психологічна категорія [6, с. 14]. <p><i>Список рекомендованих джерел:</i> Основний: 2, 3, 5. Додатковий: 6, 9, 11. Інтернет ресурси: 12-15.</p>	<p style="text-align: center;">5</p> <p style="text-align: center;">2</p>
	<p style="text-align: center;"><i>Самостійна робота студентів</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначити основні наукові концепції та особистості вчених, що внесли вклад в розвиток психології праці. 2. <i>Охарактеризувати психологічну структура професійної діяльності.</i> 3. Навести порівняльний аналіз наукових поглядів на психологічну структуру діяльності представників вітчизняної і зарубіжної 	<p style="text-align: center;">5</p>

	<p>психології.</p> <p>4. Здійснити порівняльний аналіз основних наукових теорій про діяльність (<i>доповідь</i>).</p>	
<p><i>Знати:</i> основні методи психології праці та специфіку їх застосування.</p> <p><i>Знати:</i> характеристику та вміння планувати наукове дослідження.</p>	<p align="center">Тема 3. Методи психології праці</p> <p align="center">Лекція 1</p> <p>Загальнонаукові методи та їх характеристика</p> <p>1. Загальна характеристика загальнонаукових методів та методів психології праці.</p> <p>2. Емпірико-пізнавальні методи.</p> <p>3. Методи аналізу та переробки даних.</p> <p align="center">Лекція 2</p> <p>1. Галузеві та спеціальні методи психології праці</p> <p>2. Перетворюючі або конструктивні методи психології праці.</p> <p>Список рекомендованих джерел:</p> <p>Основний: 1, 3, 5.</p> <p>Додатковий: 6, 8-9.</p> <p>Інтернет ресурси: 12-15.</p>	2
	<p align="center">Самостійна робота студентів</p> <p>1. Охарактеризувати структуру методів психології праці.</p> <p>2. Обґрунтувати підбір та застосування методів дослідження проблеми на виробництві.</p> <p>3. Структурна теорія особистості К.К. Платонова (<i>доповідь</i>).</p> <p>4. Охарактеризувати відмінність та особливості застосування загальнонаукових та спеціальних методів дослідження в психології праці. (<i>доповідь</i>).</p> <p>5. Здійснити порівняльний аналіз методів дослідження в психології праці.</p> <p>6. У порівняльній таблиці визначити сильні і слабкі сторони методів дослідження в психології праці (<i>звіт</i>).</p>	5
	<p align="center">Семінар</p> <p align="center">Практичні проблеми наукового дослідження в «Психології праці»</p> <p align="center">План семінару:</p> <p>1. Емпірико-пізнавальні методи дослідження в психології праці.</p> <p>2. Методи аналізу і обробки емпіричних даних.</p> <p>3. Перетворюючі або конструктивні методи психології праці.</p> <p>4. Метод рекоперукції. Його характеристика та</p>	2

	<p>особливості застосування.</p> <p>5. Консультування, як метод збагачення і перетворення знань і уявлень про себе і про професію.</p> <p>6. Порівняльний аналіз методів наукового дослідження в психології праці. Їх сильні і слабкі сторони (<i>доповідь</i>).</p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1-5. Додатковий: 6,7. Інтернет ресурси: 12-15.</p>	
<p><i>Знати:</i> основні теоретичні та наукові підходи до формування професійного самовизначення особистості у професії. Цілі і методи вивчення суб'єкта професійної діяльності.</p> <p><i>Уміти:</i> застосовувати на практиці методи професіографічного аналізу, розробляти професіограму та психограму фахівця.</p>	<p>Тема 4. Психологічне вивчення людини як суб'єкта професійної діяльності</p> <p>Лекція 1</p> <p>План лекції</p> <p>1. Цілі і методи вивчення структури суб'єкта професійної діяльності.</p> <p>2. Критерії і методи діагностики рівня сформованості особистості.</p> <p>3. Феноменологія індивідуальних стилів діяльності.</p> <p>Лекція 2</p> <p>Психологічне професіографування</p> <p>План лекції</p> <p>1. Теорія класифікації професій Є.А. Клімова</p> <p>2. Професіографічний підхід до моделювання психологічного аналізу професійної діяльності.</p> <p>3. Структура та особливості складання професіограми та психограми особистості.</p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 3, 5. Додатковий: 6, 7. Інтернет ресурси: 12-15.</p>	<p>2</p> <p>2</p>
	<p>Самостійна робота студентів</p> <p>1. Охарактеризувати багаторівневу психологічну класифікацію професій за Е.А. Клімовим.</p> <p>2. Охарактеризувати Концепцію інтегрального дослідження індивідуальності (В.М. Мерлін).</p> <p>3. Охарактеризувати особливості методу професіографії.</p> <p>4. На вибір розробити професіограму та психограму однієї з професій – на вибір. (звіт).</p>	<p>5</p>

	<p style="text-align: center;">Практичне заняття</p> <p style="text-align: center;">Тема. Психологічне професіографування</p> <p>Мета заняття: Навчити студентів самостійному застосуванню методу професіографії. Сформувати практичні навички самостійної розробки професіограми та психограми фахівця.</p> <p style="text-align: center;"><i>План заняття</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічне професіографування. 2. Професіографія, як засіб психологічного вивчення людини в професії. 3. Психологічне вивчення людини, як суб'єкта професійної діяльності. 4. Професіографічний опис професії. 5. Види професіограм та їх класифікація. 6. Методика складання професіограми фахівця. 7. Професіографічний підхід до моделювання психологічного аналізу професійної діяльності [6, с.155]. 8. Структура та особливості складання психологічного портрету особистості. 	2
<p><i>Знати:</i> основні наукові підходи до вивчення суб'єкта праці, його структури. Особливості зовнішньої та внутрішньої структури діяльності суб'єкта праці. Поняття про цілісний цикл трудової діяльності тощо.</p> <p><i>Уміти:</i></p> <p>Здійснювати прогноз успішності професійної діяльності фахівців, формувати професійні знання, навички</p>	<p style="text-align: center;">Тема 5. Суб'єкт праці і його структура.</p> <p style="text-align: center;">Психологічні особливості трудових дій, умінь та навичок</p> <p style="text-align: center;">Лекція</p> <p style="text-align: center;">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Специфіка трудових дій і операцій. 2. Загальнотрудові, професійні та особистісні вміння та навички. 3. Розумова діяльність у праці. 4. Рухова діяльність у праці. 5. Характеристика творчої та винахідницької діяльності. <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 3, 5. Додатковий: 6, 8-9, 11. Інтернет ресурси: 12-15.</p>	2
	<p style="text-align: center;">Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Навести та охарактеризувати основні принципи та наукові проблеми дослідження в психології праці та їх класифікацію. 2. Визначити теорії мотивації. 3. Охарактеризувати механізми формування мотивації, та виявлення факторів демотиваторів. 4. Пояснити відмінність між поняттям фактори мотивації та демотивації (звіт). 	5

та вміння працюючих.		
	<p style="text-align: center;">Семінар</p> <p style="text-align: center;">Тема: Структурні компоненти суб'єкта праці</p> <p style="text-align: center;">План семінару</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суб'єкт праці і його структура (доповідь). 2. Мотиваційний компонент та його роль в професійній діяльності працівника (доповідь). 3. Когнітивний компонент в структурі особистості працівника. Методики дослідження. 4. Зовнішня структура діяльності особистості, її структура та характеристика. 5. Внутрішня структура діяльності особистості. 6. Ціннісні орієнтації, інтереси, цілі, мотиви. Методики дослідження та формування. 7. Професійна самосвідомість особистості. 8. Індивідуально-типологічні особливості працівника. Методики дослідження. <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 3-5. Додатковий: 6, 8-9. Інтернет ресурси: 12-15.</p>	2
<p><i>Знати:</i> методологічну основу та основні проблеми психологічного відбору кадрів.</p> <p><i>Вміти:</i> організувати заходи професійного відбору, формувати адекватні методики дослідження професійно-важливих якостей особистості.</p> <p>Знати основи профорієнтацій</p>	<p style="text-align: center;">Тема 6. Психологічні основи професійного відбору і підбору кадрів</p> <p style="text-align: center;">Лекція 1.</p> <p style="text-align: center;">Організаційні основи професійного відбору</p> <p style="text-align: center;">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Актуальні проблеми психологічного відбору кадрів. 2. Основні етапи та ефективність заходів професійного відбору. <p style="text-align: center;">Лекція 2.</p> <p style="text-align: center;">Практичні засади професійного відбору</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Професійний аналіз діяльності та професійні вимоги до особистості 4. Психологічна характеристика методів обстеження професійної придатності людини <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 4, 5. Додатковий: 6-7, 9. Інтернет ресурси: 12-15.</p>	2
	<p style="text-align: center;">Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризувати історичні етапи становлення та розвитку теорії і практики професійного 	5

ної роботи.	<p>відбору.(<i>звіт</i>).</p> <p>2. Охарактеризувати основні етапи професійного відбору працівників в організації (<i>звіт</i>).</p> <p>3. Навести порівняльний аналіз вітчизняної практики професійного відбору у порівнянні з іншими країнами Євросоюзу. (<i>звіт</i>).</p>	
<p><i>Знати:</i> законодавчу та нормативну бази з питань організації професійного відбору та медико психологічної експертизи кадрів. Критерії оцінки працездатності. Закономірності змін працездатності в процесі праці.</p> <p><i>Уміти:</i> планувати заходи з професійного відбору (добору) кадрів.</p>	<p>Тема 7. Психологічні аспекти професійної працездатності та безпеки праці</p> <p>Лекція</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Оцінка та динаміка працездатності спеціалістів. 2. Класифікація шляхів і заходів збереження працездатності. 3. Методи діагностики функціональних станів працівників. 4. Психологічні аспекти безпеки праці. <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 3-5. Додатковий: 6-7. Інтернет ресурси: 12-15.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назвати та охарактеризувати фактори ефективної та безпечної діяльності спеціаліста. 2. Охарактеризувати поняття працездатність (<i>звіт</i>) 3. Охарактеризувати поняття «втоми» та «перевтомлення». Навести приклади методик дослідження втоми та перевтомлення працівників за прямими та побічними показниками (<i>звіт</i>) 4. Засоби зниження професійної втоми і підвищення професійної працездатності та їх характеристика (<i>звіт</i>). 5. Психологічні методи корекції і профілактики несприятливих функціональних станів (<i>опитування</i>). 5. Критерії оцінки працездатності та закономірності змін працездатності в процесі робочого циклу (<i>опитування</i>). 	5
	<p>Практичне заняття</p> <p>Тема: Основи професійного відбору і підбору кадрів та психологічні аспекти професійної працездатності</p> <p>Мета заняття: Навчити студентів планувати</p>	2

	<p>професійний відбір кадрів та оволодіти його основними елементами.</p> <p><i>План заняття.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Актуальні проблеми психологічного відбору кадрів (доповідь). 2. Визначення критеріїв та підбір адекватних методик для здійснення професійно-психологічного відбору (звіт). 3. Особливості діагностики професійних кадрів при атестації і висуванні резерву (звіт). 4. Формування практичних навичок студентів проведення психодіагностичного дослідження із застосуванням апаратурного комплексу «ХИСТ» (звіт). 5. Дослідження функціональних станів студентів за допомогою розрахунку Вегетативного індексу «Кердо» (звіт). 	
<p><i>Знати:</i> основні характеристики адаптації фахівців до діяльності. Види адаптації та їх характеристику.</p> <p><i>Уміти:</i> визначати адаптивні ресурси особистості та стратегії.</p>	<p>Тема 8. Психологічна адаптація фахівця до умов професійної діяльності.</p> <p>Лекція</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та види адаптації особистості до умов професійного середовища. 2. Фактори адаптаційного процесу. 3. Адаптивні стратегії професійної діяльності і професійний стрес. 4. Біоритми й ефективність трудової діяльності. <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1, 3, 5. Додатковий: 6, 10, 11. Інтернет ресурси: 12-15.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризувати значення адаптаційних ресурсів особистості у професійній діяльності (доповідь). 2. Адаптивні стратегії поведінки особистості в процесі діяльності та їх захисні механізми (звіт). 3. Назвати та пояснити застосування вербальних та проєктивних методик дослідження адаптивних можливостей особистості. (звіт). 4. Процеси і рівні адаптації особистості [10]. 	5

	<p style="text-align: center;">Семінар</p> <p style="text-align: center;">Тема: Проблеми психологічної адаптації до професійної діяльності</p> <p style="text-align: center;">План семінару</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика загально-наукових стратегій адаптації (<i>доповідь</i>). 2. Різновиди соціально-психологічної адаптації та її характеристики (<i>доповідь</i>). 3. Соціально-психологічна дезадаптованість особистості. Причини проявів (<i>опитування</i>). 4. Ситуації, що потребують адаптивної поведінки працівника (<i>доповідь</i>). 6. Адаптивні стратегії особистості в професії (<i>звіт</i>). 7. Адаптивні функції свідомості особистості в онтогенезі (<i>опитування</i>). 8. Методики визначення адаптивних ресурсів особистості та їх характеристики (<i>звіт</i>). <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1, 3. Додатковий: 6, 10. Інтернет ресурси: 12-15.</p>	2
<p><i>Знати:</i> механізми формування навички, вміння. Етапи формування та засвоєння професійної навички. Тренування і тренажери (види і класифікація).</p> <p><i>Уміти:</i> застосовувати загальні та спеціальні методи підготовки в системі формування професійно-психологічної готовності</p>	<p style="text-align: center;">Тема 9: Формування психологічної готовності особистості до праці</p> <p style="text-align: center;">Лекція.</p> <p style="text-align: center;">План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Формування психологічної готовності фахівців до діяльності. 2. Тренування і тренажери. 3. Спеціальні методи в системі професійно-психологічної підготовки фахівців. 4. Критерії навченості та психологічні передумови переучування. <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 3, 5. Додатковий: 6, 8, 11. Інтернет ресурси: 12-15.</p> <p style="text-align: center;">Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Описати види тренажерів та особливості їх застосування в системі підготовки фахівців. 2. Охарактеризувати метод «муляжування» в системі професійно-психологічної підготовки фахівців (<i>доповідь</i>). 3. Характеристика методів наближення навчання 	2

фахівців.	до реальних умов діяльності (<i>опитування</i>). 4. Вимоги до розроблення тренажерів у системі професійно-психологічної підготовки фахівців (<i>звіт</i>). 5. Види навчальних тренажерів, їх характеристика та особливості застосування (<i>звіт</i>).	
	<p style="text-align: center;">Практичне заняття (виїзне):</p> <p><u>Мета:</u> набуття професійних умінь щодо організації та психологічного супроводу підготовки фахівців в процесі діяльності. Отримати навички роботи на тренажерах. Засвоїти практичні навички роботи практичного психолога з організації психологічної підготовки фахівців.</p> <p style="text-align: center;">План заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ознайомлення студентів із різноманітними тренажерами та засобами формування готовності фахівців до професійної діяльності. 2. Практичне опрацювання елементів готовності діяльності на тренажерному комплексі. 3. Ознайомлення зі спеціальними методами підготовки фахівців. 4. Ознайомлення із спеціальними засобами підготовки фахівців. 5. Формування професійної навички фахівців. 6. Особливості визначення критеріїв навченості фахівців. <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 3, 5. Додатковий: 6, 8, 10. Інтернет ресурси: 12-15.</p>	4
<p><i>Знати:</i> соціально-психологічні характеристики взаємовідносин в трудовому колективі.</p> <p><i>Уміти:</i> застосовувати методи вивчення соціально-психологічної</p>	<p style="text-align: center;">Тема 10: Соціально-психологічні характеристики взаємовідносин в трудовому колективі</p> <p style="text-align: center;">Лекція</p> <p style="text-align: center;">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методи дослідження і способи оптимізації психологічного клімату в трудовому колективі. 2. Кризи професійного розвитку. 3. Методи дослідження і способи оптимізації соціально-психологічного клімату в колективі. <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 2, 3, 5. Додатковий: 6, 19, 11.</p>	2

	<p>(доповідь).</p> <p>3. Завдання та напрями інженерної психології (звіт).</p> <p>4. Методологічні принципи та системний підхід в Інженерній психології (доповідь).</p> <p>5. Інженерна психологія в системі наук (доповідь).</p> <p>6. Взаємозв'язок Інженерної психології з іншими науками (доповідь).</p>	
<p><i>Знати</i> характеристику методів що дозволяють вивчати особливості діяльності операторів в СЛМ. Характеристики фізіологічних процесів та методики дослідження динаміки їх протікання. <i>Уміти:</i> визначати показники якості функціонування працівника.</p>	<p>Тема 12. Методи Інженерної психології Лекція. План лекції:</p> <p>1. Методи вивчення діяльності оператора та їх характеристика.</p> <p>2. Структура імітаційної моделі діяльності оператора.</p> <p>3. Види вимірювань в інженерній психології.</p> <p>4. Напрями визначення показників діяльності оператора.</p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 4, 5. Додатковий: 7, 8. Інтернет ресурси: 12-15.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів</p> <p>1. Назвати та охарактеризувати класифікацію методів інженерної психології (звіт).</p> <p>2. Назвати та охарактеризувати психологічні методи Інженерної психології (опитування).</p> <p>3. Назвати та охарактеризувати експериментальні методи Інженерної психології (опитування).</p> <p>4. Назвати та охарактеризувати фізіологічні методи Інженерної психології (опитування).</p> <p>5. Назвати та охарактеризувати імітаційні методи в інженерній психології (звіт).</p>	6
	<p>Семінар. Методи інженерної психології. План семінару</p> <p>1. Інженерна психологія як галузь психологічної науки. Передумови виникнення. Етапи становлення.</p> <p>2. Завдання та напрями інженерної психології.</p> <p>3. Методологічні принципи та системний підхід в Інженерній психології.</p> <p>4. Інженерна психологія в системі наук. Методи Інженерної психології та їх класифікація.</p>	2

	<p>Взаємозв'язок Інженерної психології з іншими науками.</p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 4, 5. Додатковий: 7, 8. Інтернет ресурси: 12-15.</p>	
<p><i>Знати:</i> особливості і кваліфікації систем "Людина –машина", розподіл їх функцій. Значення інформації у структурі прийняття рішень оператором.</p> <p><i>Уміти:</i> застосовувати методи інженерної психології у практичній діяльності психолога</p>	<p>Тема 13. Система "Людина - машина"</p> <p>Лекція</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості і кваліфікація систем "Людина - машина". 2. Розподіл функцій в системах "Людина - машина". 3. Показання якості функціонування людини – оператора. 4. Інформація та оператор в системі управління. <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 4, 5. Додатковий:7. Інтернет ресурси: 12-15.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризувати види діяльності оператора в СЛМ (<i>доповідь</i>). 2. Особливості і класифікація системи «людина-машина» (<i>звіт</i>). 3. Визначити у чому полягає розподіл функцій між людиною і машиною (<i>звіт</i>). 	4
	<p>Семінар. Діяльність оператора в системах "Людина - машина"</p> <p>План семінару:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розподіл функцій в системах "Людина – машина". 2. Показники якості функціонування. 3. Інформація та оператор в системі управління. 4. Приймання, зберігання та переробка інформації оператором. 5. Прийняття рішень та керуючі дії оператора в системах "Людина -машина". 6. Основні принципи розподілу функцій між машиною і оператором в СЛМ. 7. Психологічний аналіз діяльності оператора в СЛМ. 8. Алгоритмічний опис діяльності оператора в СЛМ. 	6
		2

<p><i>Знати:</i> основні характеристики і види діяльності операторів. Методи приймання, переробки і відображення інформації оператором.</p> <p><i>Уміти:</i> визначати показники якості функціонування оператора. Принципи підбору операторів до групової діяльності.</p>	<p>Тема 14. Діяльність оператора в системах «Людина – машина»</p> <p>Лекція 1</p> <p>План лекції</p> <p>1. Основні характеристики в системі «людина – машина».</p> <p>2. Фактори впливу на операторську діяльність.</p> <p>Лекція 2</p> <p>3. Показники якості функціонування оператора в СЛМ</p> <p>3. Методи відображення, опису й аналізу діяльності оператора.</p> <p>Список рекомендованих джерел:</p> <p>Основний: 4, 5.</p> <p>Додатковий: 7.</p> <p>Інтернет ресурси: 12-15.</p>	<p>2</p> <p>2</p>
	<p>Самостійна робота студентів</p> <p>1. Сформулювати програму дослідження психофізіологічних якостей оператора в системах «людина-машина» (звіт).</p> <p>2. Назвати та охарактеризувати основні показники діяльності оператора в СЛМ (звіт).</p> <p>3. Охарактеризувати цикл регулювання в системі показників якості функціонування в СЛМ (опитування).</p>	<p>6</p>
	<p>Семінар . Діяльність оператора в системах «людина – машина»</p> <p>План семінару</p> <p>1. Розподіл функцій в системах «Людина – машина».</p> <p>2. Показники якості функціонування оператора.</p> <p>3. Приймання рішень та керуючі дії оператора в системах «Людина - машина».</p> <p>4. Групова діяльність операторів.</p> <p>5. За якими принципами здійснюється розподіл функцій між людиною і машиною.</p> <p>6. Схарактеризуйте основні показники якості функціонування оператора. Методики їх дослідження.</p> <p>7. Алгоритм прийняття рішення оператором.</p>	<p>2</p>
<p><i>Знати:</i> основні види сприйняття інформації оператором,</p>	<p>Тема 15. Психофізіологічні основи діяльності оператора в системах "людина-машина"</p> <p>Лекція</p> <p>План лекції</p>	<p>2</p>

<p>характеристики аналізаторів, особливості сприймання інформації оператором та специфіка прийняття рішень.</p> <p><i>Уміти:</i></p> <p>застосовувати методи інженерної психології у дослідженні функціональних можливостей людини-оператора</p>	<p>1. Особливості сприймання інформації. 2. Види аналізаторів, їх характеристики та взаємодія під час прийняття інформації. 3. Зберігання та переробка інформації 4. Прийняття рішень та керуючі дії оператора.</p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 4, 5. Додатковий: 7. Інтернет ресурси: 12-15.</p>	
	<p style="text-align: center;">Самостійна робота студентів</p> <p>1. Назвіть та охарактеризуйте пороги чутливості аналізаторів людини (звіт). 2. Характеристика зорового аналізатора в діяльності оператора СЛМ (звіт). 3. Критична частота мерехтіння як показник функціонального стану людини-оператора (доповідь).</p>	6
	<p style="text-align: center;">Семінар</p> <p style="text-align: center;">Надійність оператора в системах «людина-машина»</p> <p style="text-align: center;">План семінару</p> <p>1. Показники надійності оператора. 2. Психофізіологічні аспекти проблеми надійності оператора. 3. Методи визначення надійності в системах «Людина – машина». 4. Визначити основні особливості діагностичних методів в інженерній психології. 5. Обґрунтувати необхідність прогнозування надійності операторів. 6. Сформулювати основні методи визначення надійності в системах «Людина – машина». Дати їх коротку характеристику.</p>	2
<p><i>Знати:</i></p> <p>інженерно-психологічні основи експлуатації систем "людина-машина". Основи організації групової</p>	<p style="text-align: center;">Тема 16. Інженерно-психологічні основи експлуатації систем "Людина-машина"</p> <p style="text-align: center;">Лекція</p> <p style="text-align: center;">Питання лекції</p> <p>1. Професійна підготовка операторів (професійний відбір, навчання та тренування операторів). 2. Групова діяльність операторів. 3. Організація праці операторів в системах "людина-машина".</p>	2

<p>діяльності операторів</p> <p><i>Уміти:</i> визначати показники надійності оператора в СЛМ, їх психофізіологічні аспекти.</p>	<p>Список рекомендованих джерел: Основний: 4, 5. Додатковий: 7. Інтернет ресурси: 12-15.</p>	
	<p>Самостійна робота студентів</p> <p>1. Охарактеризувати основні функціональні стани оператора в СЛМ (звіт). 2. Охарактеризувати відмінності у «моно» і «полі» системах в СЛМ (<i>опитування</i>). 3. Назвіть та охарактеризуйте модель регуляції групової діяльності в СЛМ (<i>опитування</i>)</p>	6
<p><i>Знати:</i> основні вимоги до проектування засобів відображення інформації в СЛМ. Принципи проектування технічних засобів діяльності оператора. <i>Уміти:</i> визначати фактори виробничого середовища та їх</p>	<p>Семінар . Особливості діяльності оператора в системах "людина – машина" План семінару : 1. Функціональні стани операторів та причини їх виникнення. 2. Групова діяльність оператора її особливості та характеристика. 3. Модель регуляції групової діяльності. 4. Фактори виробничого середовища, їх характеристика та вплив на працездатність оператора. 5. Основні вимоги до професіографічного дослідження діяльності оператора. 6. Методи формування колективної взаємодії в СЛМ.</p>	2
	<p>Тема 17. Проектування технічних засобів діяльності оператора Лекція 1 План лекції 1. Проектування засобів відображення інформації. 2. Проектування органів управління.</p> <p>Лекція 2 План лекції 3. Організація робочого місця оператора. 4. Фактори виробничого середовища.</p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 4, 5. Додатковий: 7. Інтернет ресурси: 12-15.</p>	2 2
	<p>Самостійна робота студентів</p> <p>1. Назвіть та охарактеризуйте особливості та</p>	6

	<p>проблем і їх наслідків у роботі практичного психолога в системах людина-техніка.</p> <p>5. Основні етичні вимоги, які висуваються до практичного психолога в системах "Людина - машина".</p> <p>6. Основні вимоги до роботи практичного психолога в системах "Людина - машина".</p> <p>7. Шляхи запобігання та подолання етичних проблем у роботі практичного психолога в системах "Людина - машина".</p> <p>8. Сформулювати взаємодію психічних процесів в діяльності оператора.</p> <p>9. Специфіка прийняття рішень оператором в екстремальних умовах праці.</p>	
	Підсумковий контроль (екзамен)	
	Разом:	180/6

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний

1. Корольчук М.С. Психофізіологія діяльності / Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Ельга - Центр, 2016. 400 с.*
2. Корольчук М.С. Соціально-психологічне забезпечення діяльності в звичайних та екстремальних умовах. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / М.С. Корольчук, В.М. Корольчук – К.: Ніка-Центр, 2015. 580 с.*
3. Психологія праці в звичайних та екстремальних умовах / Навчальний посібник для студентів ВНЗ / Корольчук М.С., Корольчук В.М., Миронець С.М., Тімченко О.В., Осьодло В.І., Ржевський Г.М., Максименко К.С. – К. : Київ.нац.торг.ун-т, 2017. 523 с.*
4. Трофімов Ю.Л. Інженерна психологія: Підручник. – К. : Либідь, 2002. – 264 с.
5. Баклицький І.О. Психологія праці: підручник. К. : «Знання», 2008. 655 с.

Додатковий

6. Миронець С.М. Психологія діяльності міжнародних гуманітарних місій: теоретичні та прикладні аспекти : монографія / С.М. Миронець. – Київ : Київ.нац.торг.-екон.ун-т, 2020. 712 с.*
7. Смірнов Б.А., Тиньков А.М. Методи інженерної психології. / Б.А. Смірнов, А.М. Тиньков. – Харків. Х. : Вид-во «Гуманітарний Центр». 528 с.
8. Ложкин Г.В. Практическая психология в системах «человек – техника»: Учебное пособие для студ. вузов. – К.: МАУП, 2003. 294 с.
9. Корольчук М.С., Крайнюк В.М. Теорія і практика психологічного відбору: навчальний посібник /М.С. Корольчук, В.М. Крайнюк. – К. : Ніка-Центр, 2006. 536 с*.
10. Налчаджян А.А. Психологическая адаптация / А.А. Налчаджян. – Минск. : Єксмо, 2010. – 238 с.
11. Fennis В.М. The Psychology of Advertising. London – New York : Psychology Press, 2016. 437 p.

Internet-ресурси

12. Сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. – Режим доступу: [http:// www.nbu.gov.ua](http://www.nbu.gov.ua)
13. Сайт Інституту психології НАПН України. – Режим доступу : <http://www.psy.science.com.ua>
14. Сайт факультету соціології та психології КНДУ імені Тараса Шевченка. – Режим доступу : [http:// www.soclife.univ.kiev.ua](http://www.soclife.univ.kiev.ua)
15. Студентська електронна бібліотека читалка. – Режим доступу: <http://chitalka.info/psy>

* Джерела, що є у бібліотеці КНТЕУ